

SVEDALA KOMMUN

EKONOMIENHETEN
Ekonomichef
Luisa Hansson
Luisa.hansson@svedala.se

Yttrande

2019-04-16

Yttrande över remiss från Finansdepartementet avseende SOU 2018:74 "Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting"

Bakgrund

Regeringen beslutade 3 november 2016 att tillsätta en särskild utredare med uppgift att göra en översyn av systemet för kostnadsutjämnning för kommuner och landsting. I utredningsuppdraget angavs att översynen skulle överväga om det nuvarande systemet för kostnadsutjämnning i tillräcklig grad fångar upp större samhällsförändringar och med anledning av detta eventuellt föreslå förändringar i de delmodeller som finns, nya delmodeller eller om delmodeller ska utgå. I uppdraget ingick också att analysera möjligheter att förenkla utjämnningen. Förändringarna är tänkta att genomföras från och med år 2020. I oktober 2018 lämnade utredningen sitt betänkande "Lite mer lika. Översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting", SOU 2018:74. Finansdepartementet skickade den 8 februari utredningen på remiss. Alla kommuner och regioner är remissinstanser. Remissvaren ska ha inkommit till Finansdepartementet senast 17 maj 2019.

Kostnadsutjämnningen syftar till att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och landsting att tillhandahålla invånarna service oberoende av opåverkbara, strukturella förhållanden. Systemet ska alltså inte utjämna för skillnader i ambitionsnivå eller effektivitet. Kostnadsutjämnningen är solidariskt finansierad inom kommunsektorn och staten har ingen del i finansieringen, till skillnad mot inkomstutjämnningen.

Ekonomisk effekt för Svedala kommun

Effekten av förslaget beräknas påverka Svedala kommun med totalt minskat statsbidrag med -694 kronor per invånare (2018 års prisnivå) vilket motsvarar cirka 15 mnkr, det vill säga cirka 1,5 % av kommunens årliga skatteintäkter och generella statsbidrag.

Generella kommentarer

I utredarens uppdrag ingick att om möjligt förenkla utjämnningen. Svedala kommun anser att den nya utredningen blivit än mer teknisk och komplicerad än nuvarande

SVEDALA KOMMUN

EKONOMIENHETEN
 Ekonomichef
 Luisa Hansson
 Luisa.hansson@svedala.se

Yttrande

2019-04-16

system och det är inte möjligt att greppa alla detaljer i modellen för de politiker och tjänstepersoner som vill kunna sätta sig in i modellen ordentligt. Utredningen gör gällande att utjämningen ska ta hänsyn till skillnader i behov utöver det som går att avläsa i form av strikta skillnader i kostnader och att det rimligen bör finnas fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva verksamhet i kommuner med svagare socioekonomi. Men att det finns fördyrande omständigheter när det gäller att bedriva verksamhet i en växande kommun då nya skolor, förskolor, vägar och så vidare är mycket dyrare än befintliga, inkluderas inte i utredningen vilket anses av Svedala kommun är en svaghet.

Kommuner med minskade bidrag eller ökade avgifter bör ges en viss tid att anpassa sina kostnader till de nya intäkterna om förändringen överstiger en viss nivå. Utredningen bedömer det som rimligt att klara omställningar motsvarande 300 kronor per invånare och år och omställningen ska ske i två år. För kommuner med så stora förändringar som Svedala bör övergångstiden vara längre än två år. Dessutom är arbetet med 2020 års budget i gång sedan början av 2019 och det är svårt att hantera större förändringar i slutet av året. Införandet bör därför skjutas upp med början 2021 eller ännu senare och då med beaktande av de synpunkter som lämnas i remissyttrandet.

Ett problem med dagens utjämningssystem är att det föreligger minst två års eftersläpning i uppdateringen av underlagen för utjämningen. Utredaren föreslår att en högre grad av indexering införs i kostnadsutjämningen för att bibehålla systemets aktualitet. Detta är positivt eftersom det ökar träffsäkerheten i systemet, även om det är ofrånkomligt med viss eftersläpning.

Övriga kommentarer

Nedan följer ett antal synpunkter från Svedala kommun på vissa delmodeller i förslaget:

Löner

Utredaren anser att det finns liksom tidigare goda grunder för en utjämning baserad på lokala skillnader i lönenivå. Svedala kommun anser att det inte är möjligt att avgöra huruvida orsaken till löneskillnader beror på opåverkbara orsaker eller medvetna val från den enskilda kommunen. I en tät region som sydvästra Skåne är dessutom vissa variabler som småhuspriser ointressanta då rekryteringsområde vad gäller arbetskraften är betydligt större än den egna kommunen.

Kommunal vuxenutbildning

En ny delmodell för kommunal vuxenutbildning föreslås i utredningen. Svedala kommun har ett relativt lågt behov av kommunal vuxenutbildning mycket tack vare en hög ambitionsnivå i grundskolan med ett uttalat mål om att "alla ska lyckas"

SVEDALA KOMMUN

EKONOMIENHETEN
Ekonomichef
Luisa Hansson
Luisa.hansson@svedala.se

Yttrande

2019-04-16

med höga resultatpoäng i årskurs 9. Svedala kommun anser att det strider mot utjämningsystemets intentioner att utjämna för kommunernas ambitionsnivåer. Vad gäller gruppen nyanlända som genererar stora behov av kommunal vuxenutbildning är denna gruppen svår att fånga statistiskt med tanke på den stora rörligheten i gruppen.

Gymnasieskola

Modellen ger kompensation för alla i åldern 16-18 år, vilket innebär kompensation även för ungdomar som i stället för att gå gymnasieutbildning väljer att arbeta. Här borde någon form av reducering till följd av detta införas i modellen. Modellen kräver dessutom att variablerna vad gäller programvalet uppdateras ofta för att vara aktuella då förändringarna i elevernas val av gymnasieprogram har relativt stor påverkan på utjämningen.

Förskola och grundskola

Utredningen föreslår att kommuner med svag socioekonomisk profil ska få kompensation dock endast inom förskolan men inte inom grundskolan eftersom det redan finns ett riktat statsbidrag inom skolan. Eftersom samma faktorer förekommer i andra delmodeller (Komvux) finns viss risk för överkompensation vad gäller socioekonomi. Om man trots detta ska införa socioekonomiska faktorer i utjämningen vore det lämpligt att avveckla det specialdestinerade statsbidraget till skolan och istället lägga motsvarande medel in i kostnadsutjämningen. Frågan om införandet av fler socioekonomiska faktorer i utjämningen bör utredas djupare bland annat med hänsyn till att samma faktorer återkommer i flera delmodeller i systemet.

Individ- och familjeomsorg

Delmodellen för individ- och familjeomsorg föreslås omarbetas och tidigare variabler som anses påverkbara och kontraproduktiva ersätts med fyra nya variabler. Svedala kommun anser att föreslagna variabler återspeglar bättre de strukturella kostnadsskillnaderna mellan kommunerna och bedömer förslaget som rimligt i denna delmodell.

Linda Allansson Wester
Kommunstyrelsens ordförande